

## **“Sad računica radi, a ne srce”. *Resignacija* udarništva u igranom filmu 1970-ih**

### **SAŽETAK**

Sedamdesete godine 20. stoljeća predstavljaju svojevrsan zaokret u prikazivanju poratnih “egzemplarnih radnika”, udarnika i heroja rada čiji je primjer nadilazio okvire socijalističke industrijske proizvodnje. Od samog početka neodjeljivi od masmedijskog prikaza, dokumentarno-propagandnih filmova, poratni radni uspjesi na početku 1970-ih postaju svojevrsan *caput mortuum*, neupotrebljiv ostatak ranog socijalizma za “službene svrhe”. Sukladno takvu viđenju, predodžba udarničkog pokreta i udarnika novatora postaje atraktivan materijal za umjetnike filmaše koji, njihovom “ekshumacijom”, nanovo otkrivaju zaboravljenu ideju i od nje čine instrument kritike sustava koji ih je zagovarao, ali ne i samih najaktivnijih aktera pokreta. Posebice u Jugoslaviji, Poljskoj i Italiji redatelji Bahrudin Bata Čengić, Andrzej Wajda i Elio Petri radovima *Slike iz života udarnika* (1972.), *Człowiek z marmuru* (*Čovjek od mramora*, 1976.) te *La classe operaia va in paradiso* (*Radnička klasa ide u raj*, 1972.) resigniraju sam sukus radnog heroizma. Problem podizanja norme rada u privredi, “dobar i radostan” obiteljski život s nezaobilaznim kulturnim uzdizanjem te inkluzija radnika u politiku – neke su od dominantnih tema kojima autori filmova grade vlastitu, eklektičku, kritičko-apologijsku viziju udarničke prošlosti ili sadašnjosti.

#### *Ključne riječi:*

udarništvo, stahanovizam, film, Alija Sirotanović, socijalizam, *Slike iz života udarnika*